Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (пети състав)

29 април 2021 година*

„Преюдициално запитване — Околна среда — Директива 2003/87/ЕО — Схема за търговия с квоти за емисии на парникови газове — Член 3, буква д) — Понятие „инсталация“ — Член 3, буква е) — Понятие „оператор“ — Точки 2 и 3 от приложение I — Правило за сумиране — Сумиране на капацитета на дейностите на инсталация — Прехвърляне на инсталация за комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия от собственика на промишлен обект — Договор за доставка на енергия между прехвърлителя и приобретателя — Актуализация на разрешителното за емисии на парникови газове“

По дело C-617/19

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (Областен административен съд Лацио, Италия) с акт от 13 март 2019 г., постъпил в Съда на 14 август 2019 г., в рамките на производство по дело

Granarolo SpA

срещу

Ministero dell’Ambiente e della Tutela del Territorio e del Mare,

Ministero dello Sviluppo economico,

Comitato nazionale per la gestione della direttiva 2003/87/CE e per il supporto nella gestione delle attività di progetto del protocollo di Kyoto,

при участието на:

E.ON Business Solutions Srl, по-рано E.ON Connecting Energies Italia Srl,

СЪДЪТ (пети състав),

състоящ се от: E. Regan (докладчик), председател на състава, M. Ilešič и C. Lycourgos, съдии,

генерален адвокат: H. Saugmandsgaard Øe,

секретар: R. Schiano, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 17 септември 2020 г.,

* Език на производството: италиански.

като има предвид становищата, представени:

– за Granarolo SpA, от A. Stalteri, avvocato,

– за E.ON Business Solutions Srl, от C. Vivani и F. Triveri, avvocati,

– за италианското правителство, от G. Palmieri, в качеството на представител, подпомагана от G. Palatiello, avvocato dello Stato,

– за чешкото правителство, от M. Smolek, J. Vláčil и L. Dvořáková, в качеството на представители,

– за Европейската комисия, от A. C. Becker и G. Gattinara, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 10 декември 2020 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 3, буква д) и на приложение I към Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 октомври 2003 година за установяване на схема за търговия с квоти за емисии на парникови газове в рамките на Общността и за изменение на Директива 96/61/ЕО на Съвета (ОВ L 275, 2003 г., стр. 32; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 10, стр. 78), изменена с Директива 2009/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2009 г. (ОВ L 140, 2009 г., стр. 63) (наричана по-нататък „Директива 2003/87“).

2 Запитването е отправено в рамките на спор между Granarolo SpA, от една страна, и Ministero dell'Ambiente e della Tutela del Mare (Министерство на околната среда и за опазване на територията и морето, Италия), Ministero dello Sviluppo economico (Министерство на икономическото развитие, Италия) и Comitato nazionale per la gestione della direttiva 2003/87/CE e per il supporto nella gestione delle attività di progetto del protocollo di Kyoto (Национален комитет за управление на Директива 2003/87/ЕО и за подпомагане на управлението на дейностите по проектите съгласно Протокола от Киото, Италия) (наричан по-нататък „Комитетът за СТЕ“), от друга страна, относно отхвърлянето на искане за актуализиране на разрешителното за емисии на парникови газове, което Granarolo притежава за една от инсталациите си, чиято дейност попада в обхвата на схемата за търговия с квоти за емисии на парникови газове в рамките на Европейския съюз (наричана по нататък „СТЕ“).

Правна уредба

Правото на Съюза

3 Член 2 от Директива 2003/87, озаглавен „Обхват“, гласи в параграф 1:

„Настоящата директива следва да се прилага спрямо емисии от дейностите, изброени в приложение I, и парниковите газове, изброени в приложение II“.

4 Член 3 от тази директива, озаглавен „Определения“, гласи:

„За целите на настоящата директива се прилагат следните определения:

[…]

д) „инсталация“ означава стационарно техническо съоръжение за осъществяване на една или повече от дейностите, изброени в приложение I, както и всякакви други дейности, пряко отнасящи се до тях, които имат техническа връзка с дейностите, осъществявани на този обект и които биха могли да повлияят върху емисиите и замърсяването;

е) „оператор“ означава всяко лице, което експлоатира или контролира инсталация или, когато това е предвидено в националното законодателство, на което са делегирани решаващи икономически правомощия във връзка с техническото функциониране на инсталацията;

[…]“.

5 Член 4 от посочената директива, озаглавен „Разрешителни за емисии на парникови газове“, гласи:

„Държавите членки гарантират, че от 1 януари 2005 г. в никоя инсталация не се извършва дейност, включена в приложение I, в резултат на която да се отделят посочените във връзка с тази дейност емисии, освен ако нейният оператор не притежава разрешително, издадено от компетентен орган в съответствие с членове 5 и 6, или ако инсталацията не е изключена от схемата на Общността съгласно член 27. Това се прилага и за инсталации, които са направили избор съгласно член 24“.

6 Член 6 от посочената директива, озаглавен „Условия за издаване и съдържание на разрешителното за емисии на парникови газове“, гласи в параграф 1:

„Компетентният орган издава разрешително за емисии на парникови газове, с което се позволява отделянето на газове от цялата инсталация или от част от нея, ако се е уверил, че операторът е в състояние да следи и докладва емисиите.

Едно разрешително за емисии на парникови газове може да е валидно за една или повече инсталации на една и съща площадка, експлоатирани от един и същ оператор.

Компетентният орган преразглежда разрешителното за емисии на парникови газове най-малко на всеки пет години и внася, при необходимост, съответни изменения“.

7 Съгласно член 7 от тази директива, озаглавен „Промени, свързани с инсталациите“:

Операторът е длъжен да информира компетентния орган за всякакви планирани промени в характера или функционирането на инсталацията или за разширяване или за значително намаление на нейния капацитет, за което може да поиска актуализиране на разрешителното за емисии на парникови газове. Когато е уместно, компетентният орган актуализира разрешителното. Когато е налице промяна в самоличността на оператора на инсталацията, компетентният орган актуализира разрешителното, като включва в него името и адреса на новия оператор“.

8 Приложение I към посочената директива, озаглавено „Категории дейности, за които се прилага настоящата директива“, предвижда в точки 2 и 3:

„2. Праговите стойности, посочени по-долу, обикновено се отнасят до производствени мощности или продукция. Когато няколко дейности, попадащи в една и съща категория, се извършват в една и съща инсталация, мощностите на тези дейности се сумират.

3. Когато се изчислява общата номинална топлинна мощност на инсталация, за да се вземе решение дали да бъде включена в схемата на [СТЕ], се сумират номиналните топлинни мощности на всички технически съоръжения, които са част от нея и в които горивата се изгарят в инсталацията. […]“.

9 Това приложение I съдържа таблица, в която са изброени категориите дейности, за които се прилага Директива 2003/87. Сред тези дейности е и „[и]згаряне[то] на горива в инсталации с обща номинална топлинна мощност, превишаваща 20 MW (с изключение на изгарянето в инсталации за изгаряне на опасни или твърди битови отпадъци)“.

Италианското право

10 Член 3, параграф 1, букви t) и v) от Decreto legislativo n. 30 — Attuazione della direttiva 2009/29/CE che modifica la direttiva 2003/87/CE al fine di perfezionare ed estendere il sistema comunitario per lo scambio di quote di emissione di gas a effetto serra (Законодателен декрет № 30 за прилагане на Директива 2009/29/ЕО за изменение на Директива 2003/87/ЕО с оглед на подобряване и разширяване на схемата за търговия с квоти за емисии на парникови газове) от 13 март 2013 г. (GURI бр. 79 от 4 април 2013 г.) (наричан по-нататък „Законодателен декрет № 30/2013“) определя понятията „оператор“ и „инсталация“ по смисъла на този законодателен декрет по начин, аналогичен на Директива 2003/87.

11 Член 13, параграф 1 от Законодателен декрет № 30/2013 предвижда, че в никоя инсталация не може да се извършват дейностите, предвидени в приложение I към този декрет, в резултат на които се отделят парникови газове, без да е получено разрешителното, издадено от Комитета за СТЕ.

12 Член 15 от този законодателен декрет се отнася до предоставянето, условията и съдържанието на такова разрешително за емисии.

13 Член 16 от посочения законодателен декрет предвижда, че операторът информира Комитета за СТЕ за всяка промяна в самоличността на оператора, характера и функционирането на инсталацията, както и за всяко значително разширяване или намаляване на нейния капацитет.

14 Член 38 от Законодателен декрет № 30/2013 се отнася до режима на „малките емитенти“ за целите на мониторинга и контрола на емисиите на CO_2.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

15 Granarolo е дружество, което осъществява дейност в сектора на млечно-вкусовата промишленост, както и производство и търговия с млечни продукти. В Пастураго ди Вернате (Италия) то притежава производствено предприятие, съставено от различни съоръжения и оборудвано с топлоелектрическа централа, която произвежда необходимата за преработвателните му процеси топлинна енергия.

16 В съответствие с изискването по член 4 от Директива 2003/87 за тази топлоелектрическа централа Granarolo притежава разрешително за емисии на парникови газове за изгаряне на горива в инсталации с обща номинална топлинна мощност, превишаваща 20 MW. Освен това по силата на националното право за това съоръжение към Granarolo се прилага схемата за „малки емитенти“ за целите на мониторинга и контрола на емисиите на CO_2.

17 През 2013 г. Granarolo изгражда на промишлената площадка на производственото си предприятие инсталация за комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия, предназначена за производството на храни, чиято обща номинална топлинна мощност е под 20 MW и Комитетът за СТЕ актуализира разрешителното му за емисии на парникови газове по смисъла на член 7 от тази директива.

18 През 2017 г. Granarolo прехвърля инсталацията си за комбинирано производство на енергия на E.ON Connecting Energies Italia Srl, предприятие, специализирано в енергийния сектор (наричано по-нататък „E.ON“), като същевременно сключва с него договор за доставка на електрическа и топлинна енергия. Според запитващата юрисдикция този договор предвижда и задължение за E.ON да получи съгласие от Granarolo за извършването на строителни работи по инсталацията за комбинирано производство на енергия, възможност за възстановяване на определена сума в полза на Granarolo в случай на неспазване на минималните количества доставяна енергия, намаление на цената на доставяната енергия след изтичането на десет години и шест месеца, считано от влизането в сила на договора, и право на опция за обрано изкупуване на инсталацията за комбинирано производство на енергия в полза на Granarolo.

19 След това прехвърляне Granarolo подава до Комитета за СТЕ искане за актуализиране на разрешителното си за емисии на парникови газове, тъй като счита, че емисиите от инсталацията за комбинирано производство на енергия, която вече нито се експлоатира, нито се контролира от него, трябва да бъдат изключени от количеството на емисиите му на CO_2.

20 Тъй като това искане е отхвърлено с решение на Комитета за СТЕ от 6 юни 2018 г., Granarolo сезира запитващата юрисдикция с жалба за отмяна на посоченото решение. E.ON встъпва в подкрепа на Granarolo в рамките на това производство.

21 В подкрепа на жалбата си Granarolo изтъква, че като е мотивирал решението си за отхвърляне със запазването на формална връзка между инсталацията за комбинирано производство на енергия и производственото му предприятие, Комитетът за СТЕ е нарушил изискванията на Директива 2003/87.

22 Всъщност производственото предприятие и инсталацията за комбинирано производство на енергия не можели да се считат за една и съща инсталация само защото са свързани за целите на доставката на енергия, тъй като и двете са структурно и функционално самостоятелни.

23 Освен това съгласно член 3, буква е) и член 6 от тази директива разрешителното за емисии на парникови газове се издавало на оператора, който има правомощия за управление на инсталация и който следователно може да упражнява контрол и мониторинг на емисиите. В настоящия случай обаче Комитетът за СТЕ бил стигнал до извода, че Granaralo си запазва правомощие за управление и контрол върху емисиите от инсталацията за комбинирано производство на енергия въз основа на неправилно тълкуване на договора за доставка на енергия между Granarolo и E.ON. Всъщност този договор не засягал способността на E.ON да осъществява самостоятелно дейността си по производство на енергия и да подава електроенергия към публичната мрежа, така че, дори ако Granarolo трябва да получава по-малко количество енергия от инсталацията за комбинирано производство на енергия, това обстоятелство нямало да повлияе върху количеството емисии на парникови газове от тази инсталация.

24 Освен това в решението на Комитета за СТЕ от 6 юни 2018 г. правилото за сумиране на източниците на емисии, предвидено в приложение I към посочената директива, било тълкувано неправилно, тъй като това правило се прилагало само в случаите, когато няколко технически единици образуват една и съща инсталация, но не и когато, както в настоящия случай, съществуват няколко отделни инсталации.

25 Пред запитващата юрисдикция ответниците в главното производство изтъкват, че прехвърлянето на E.ON на инсталацията за комбинирано производство на енергия не оказва влияние върху конфигурацията на инсталацията и че между тази инсталация и производственото предприятие на Granarolo продължава да съществува функционална връзка. Те подчертават по-специално че съществува неразривна връзка между разрешителното за емисии на парникови газове и наличието на инсталация по смисъла на член 3, буква д) от Директива 2003/87. За да се определи операторът, било логически необходимо първо да се определи инсталацията, при което евентуалната разлика между притежателя на такова разрешително и действителния оператор на вътрешно техническо съоръжение на производственото предприятие оставала без всякакво значение.

26 Когато една инсталация за комбинирано производство на енергия, както в настоящия случай, е технически свързана с производственото предприятие и може да окаже влияние върху общите емисии, тя трябвало да се разглежда като част от една и съща инсталация с това предприятие и да се урежда от едно единно разрешително, въпреки че инсталацията за комбинирано производство на енергия е разположена извън производственото предприятие.

27 От друга страна, ответниците в главното производство твърдят, че съгласно клаузите на договора за доставка на енергия между Granarolo и E.ON първото си запазва решаващи икономически правомощия върху техническата експлоатация на инсталацията за комбинирано производство на енергия и че следователно остава оператор на тази инсталация по смисъла на член 3, буква е) от Директива 2003/87.

28 Освен това възприемането на противоположната позиция щяло да доведе до нарушаване на предвиденото в точки 2 и 3 от приложение I към тази директива правило за сумиране, което цели именно да се избегне възможността прекомерното разделяне на източниците на емисии да доведе до изключване от приложното поле на СТЕ на повечето малки и средни инсталации.

29 Всъщност, тъй като разглежданата в главното производство инсталация за комбинирано производство на енергия е с мощност под 20 MW, тя не се нуждаела от разрешително за емисии на парникови газове и не попадала в приложното поле на правната уредба на СТЕ. Прехвърлянето на тази инсталация за комбинирано производство на енергия обаче щяло да доведе до намаляване на количеството емисии, които се произвеждат годишно от производственото предприятие на Granarolo и подлежат на компенсиране чрез квоти за емисии.

30 Доколкото клаузите на договора за доставка на енергия поставяли Granarolo в силна позиция спрямо E.ON, всяко тълкуване в смисъл, че първоначалната инсталация е разделена на две инсталации, щяло да доведе до заобикаляне на правната уредба в областта на емисиите на CO_2.

31 При тези обстоятелства Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (Областен административен съд, Лацио, Италия) решава да спре производството по делото и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Трябва ли член 3, буква д) от Директива [2003/87] да се тълкува в смисъл, че понятието „инсталация“ включва също случай като разглеждания, при който инсталация за комбинирано производство на енергия, построена от жалбоподателя в неговия промишлен обект, за да осигурява енергия на неговото производствено предприятие, впоследствие е била преотстъпена чрез прехвърляне на част от дейността на друго дружество, специализирано в енергийния

сектор, с договор, който предвижда, от една страна, прехвърляне в полза на приобретателя на инсталацията за комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия на сертификатите, документите, декларациите за съответствие, лицензите, концесиите, разрешенията и разрешителните, необходими за експлоатацията на тази инсталация и за извършване на дейността, и учредяване в негова полза на право на строеж върху района на предприятието, който е подходящ и необходим за експлоатацията и поддръжката на инсталацията, и на сервитутни права за инсталацията, използвана за комбинирано производство на енергия, със заобикаляща изключителна площ, и от друга страна, снабдяване на прехвърлителя от приобретателя в продължение на 12 години с енергия, произведена от инсталацията, на посочени в договора цени?

2) Може ли по-конкретно понятието „техническа връзка“ по смисъла на същия член 3, буква д) [от Директива 2003/87] да включва връзка между инсталация за производство на комбинирана енергия и производствено предприятие, при която това предприятие, което е собственост на друг субект, макар да се ползва от привилегирована връзка с инсталацията за комбинирано производство на енергия за целите на снабдяването с енергия (връзка чрез енергоразпределителна мрежа; специален договор за снабдяване с енергийното дружество приобретател на инсталацията; ангажимент от страна на това дружество да доставя минимално количество енергия на производственото предприятие, освен в случай на възстановяване на сума, равняваща се на разликата между разходите за снабдяване с енергия от пазара и цените, посочени в договора; отстъпка от продажните цени на енергията след изтичане на десет години и шест месеца от началната дата на договора; предоставяне на правото за обратно изкупуване на инсталацията за комбинирано производство на енергия по всяко време от дружеството прехвърлител; необходимост от предоставянето на разрешение от прехвърлителя за извършването на дейности по инсталацията за комбинирано производство на енергия), може да продължи да извършва дейността си дори в случай на прекъсване на доставката на енергия или в случай на неизправност или спиране на работата на инсталацията за комбинирано производство на енергия?

3) Накрая, в случай на действително прехвърляне на инсталация за производство на енергия от строителя — собственик на промишлено предприятие в същия промишлен обект, на друго дружество, специализирано в енергийната област, с цел по-добра ефективност, трябва ли да се счита, че възможността за премахване на съответните емисии от разрешителното за [емисии] на собственика на промишленото предприятие след прехвърлянето и евентуалното „излизане“ на емисиите от СТЕ в резултат на невъзможността инсталацията за производство на енергия да надхвърли самостоятелно прага за квалифициране като „малък емитент“, представлява нарушение на правилото за сумиране на източниците, посочено в приложение I от Директива [2003/87] или, напротив, представлява обикновена и законосъобразна последица от организационния избор на операторите, която не е забранена от СТЕ?“.

По преюдициалните въпроси

32 Най-напред трябва да се припомни, че в рамките на въведеното с член 267 ДФЕС производство за сътрудничество между националните юрисдикции и Съда, той трябва да бъде полезен с отговора си на националния съд, за да му позволи да реши спора, с който е сезиран. С оглед на това при необходимост Съдът може да преформулира въпросите, които са му зададени (решение от 26 октомври 2016 г., Yara Suomi и др., C-506/14, EU:C:2016:799, т. 29 и цитираната съдебна практика).

33 В това отношение обстоятелството, че от формална гледна точка националната юрисдикция е формулирала преюдициалното си запитване чрез позоваване на определени разпоредби на правото на Съюза, не е пречка Съдът да предостави на тази юрисдикция всички насоки за тълкуване, които могат да бъдат полезни за решаване на делото, с което е сезирана, независимо

дали тя е посочила съответните разпоредби във въпросите си. Съдът е длъжен да извлече от цялата информация, предоставена от националния съд, и по-специално от мотивите на акта за преюдициално запитване, разпоредбите от правото на Съюза, които изискват тълкуване предвид предмета на спора (решение от 27 юни 2018 г., Turbogás, C-90/17, EU:C:2018:498, т. 25 и цитираната съдебна практика).

34 В случая спорът по главното производство се отнася до отхвърлянето от Комитета за СТЕ на искането на Granarolo за актуализиране на разрешителното му за емисии на парникови газове вследствие на прехвърлянето на притежаваната от него инсталацията за комбинирано производство на енергия, разположена на същия промишлен обект като предприятието му за производство на храни, на E.ON — предприятие, специализирано в енергийния сектор, което прехвърляне е придружено от сключването с последното на договор за доставка на енергия.

35 Както е видно от акта за преюдициално запитване, отхвърлянето на искането за актуализиране е мотивирано с това, че съгласно клаузите на договора за доставка на енергия между Granarolo и E.ON производственото предприятие запазва функционална връзка с инсталацията за комбинирано производство на енергия, поради което двете образуват една и съща инсталация по смисъла на член 3, буква д) от Директива 2003/87 и че след прехвърлянето Granarolo остава оператор на тази инсталация по смисъла на член 3, буква д) от Директивата. Освен това се поставя въпросът дали уважаването на посоченото искане за актуализиране би противоречало на правилото за сумиране, установено в точки 2 и 3 от приложение I към посочената директива, и би предоставило възможност за заобикаляне на правилата на СТЕ.

36 С оглед на гореизложеното следва да се приеме, че с въпросите си, които следва да се разгледат заедно, запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 3, букви д) и е) във връзка с точки 2 и 3 от приложение I към Директива 2003/87 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска са да се актуализира разрешителното за емисии на парникови газове по смисъла на член 7 от тази директива на собственик на производствено предприятие, оборудвано с топлоелектрическа централа, чиято дейност попада в обхвата на приложение I, когато този собственик е прехвърлил инсталация за комбинирано производство на енергия, която се намира в един и същ промишлен обект с това предприятие и извършва дейност, чийто капацитет е под предвидения в посоченото приложение I праг, на предприятие, специализирано в сектора на енергетиката, и същевременно е сключил с това предприятие договор, който предвижда по-специално че произведената от тази инсталация енергия ще бъде доставяна на това предприятие.

37 В случая за целите на настоящото решение следва да се отбележи, че както е видно от акта за преюдициално запитване, разглежданото в главното производство предприятие е предприятие за производство на млечни продукти, което за целите на производството е оборудвано с топлоелектрическа централа с обща номинална топлинна мощност, превишаваща 20 MW, и следователно дейността му попада сред дейностите, посочени в приложение I към Директива 2003/87. Що се отнася до инсталацията за комбинирано производство на енергия, нейната обща номинална топлинна мощност е под 20 MW, поради което тя сама по себе си не попада в обхвата на посочените в това приложение дейности.

38 На първо място, що се отнася до въпроса на запитващата юрисдикция дали поради връзката, която съществува между тях, разглежданите в главното производство инсталация за комбинирано производство на енергия и производствено предприятие са част от една и съща инсталация по смисъла на член 3, буква д) от тази директива, следва да се припомни, че тази разпоредба определя понятието „инсталация“ като стационарно техническо съоръжение за осъществяване на една или повече от дейностите, изброени в приложение I, както и всякакви други дейности, пряко отнасящи се до тях, които имат техническа връзка с дейностите, осъществявани на този обект и които биха могли да повлияят върху емисиите и замърсяването.

39 Следователно съгласно посочените в тази разпоредба критерии, от една страна, разглежданата в главното производство инсталация за комбинирано производство на енергия може да е част от една и съща инсталация само с топлоелектрическата централа на производственото предприятие, и от друга страна, това е възможно само при условие че извършваната в тази инсталация за комбинирано производство на енергия дейност по изгаряне се отнася пряко до осъществяваната на обекта на производственото предприятие дейност на топлоелектрическата централа, че има техническа връзка с нея и че може да окаже влияние върху емисиите и замърсяването.

40 В самото начало следва да се отбележи, че от самото естество на тези критерии следва, че те изискват преценка от материалноправен характер. Следователно въпросът дали при обстоятелства като разглежданите в главното производство са изпълнени посочените критерии, и по-конкретно критерият за наличие на техническа връзка, за който по-специално се отнасят въпросите на запитващата юрисдикция, не може да зависи от договорните клаузи между предприятието прехвърлител и предприятието приобретателя.

41 Освен това е безспорно, че след като инсталацията за комбинирано производство на енергия отделя парникови газове, критерият за влиянието върху емисиите и замърсяването е изпълнен.

42 Що се отнася до другите критерии, предвидени в член 3, буква д) от Директива 2003/87, Съдът е постановил, че една дейност се отнася пряко до дейност, която попада в обхвата на приложение I към тази директива, когато е абсолютно необходима за упражняването ѝ, когато освен това тази пряка връзка се обективира чрез наличието на техническа връзка, в случаите когато съответната дейност е интегрирана в общия технически процес на дейността, която попада в обхвата на това приложение I (в този смисъл вж. решение от 9 юни 2016 г., Elektriciteits Produktiemaatschappij Zuid-Nederland EPZ, C-158/15, EU:C:2016:422, т. 30).

43 От това следва, от една страна, че условието за наличие на пряка връзка между съответните дейности изисква — в положение като разглежданото в главното производство — дейността по комбинирано производство на енергия да се осъществява с оглед на осъществяването на дейността по изгаряне на горива, извършвана в топлоелектрическата централа на производственото предприятие.

44 Ето защо това условие не е изпълнено, ако, както твърдят по-специално Granarolo и Европейската комисия в съдебното заседание пред Съда, дейността по комбинирано производство на енергия е предназначена единствено за производството на храни в предприятието на Granarolo, което запитващата юрисдикция следва да провери.

45 От друга страна, условието за наличие на техническа връзка, която да материализира такава пряка връзка, изисква, както по същество отбелязва генералният адвокат в точка 57 от заключението си, връзката между съответните дейности да допринася за целостта на общия технически процес на дейността, попадаща в обхвата на приложение I към Директива 2003/87.

46 Такава констатация не може да се изведе само от наличието, какъвто обикновено е случаят при всяка промишлена дейност, на връзка между съответните дейности за целите на доставката на енергия. Всъщност, макар да не е изключено връзка от този вид да може да се счете за техническа връзка по смисъла на член 3, буква д) от тази директива, това е така, само при условие че за нея е характерна специфична и отличителна форма на интеграция в техническия процес, присъщ на дейността, която попада в обхвата на приложение I към посочената директива.

47 В случая обаче от преписката, с която разполага Съдът, следва, което впрочем се потвърждава от текста на втория преюдициален въпрос, че производственото предприятие на Granarolo, и по-специално топлоелектрическата централа, която доставя необходимата за това производство

топлинна енергия, може да продължи да извършва дейността си дори в случай на прекъсване на доставките на електрическа и топлинна енергия от инсталацията за комбинирано производство на енергия или в случай на неизправност или спиране на работата на тази инсталация.

48 При това положение, след като връзката между инсталацията за комбинирано производство на енергия и производственото предприятие не допринася за целостта на техническия процес на извършваните в топлоелектрическата централа на това предприятие дейности и след като в резултат на това не са изпълнени предвидените в член 3, буква д) от Директива 2003/87 критерии, което обаче следва да се установи от запитващата юрисдикция, инсталацията за комбинирано производство на енергия и тази топлоелектрическа централа не могат да се считат за съставляващи една и съща инсталация по смисъла на тази разпоредба.

49 На второ място, що се отнася до въпроса дали след прехвърлянето на E.ON на инсталацията за комбинирано производство на енергия Granarolo остава оператор на тази инсталация, следва да се припомни, от една страна, че член 6, параграф 1 от тази директива, който урежда условията за издаване на разрешителни за емисии на парникови газове, предвижда в първа алинея, че компетентният орган издава разрешително за емисии на парникови газове, с което се позволява отделянето на газове от цялата инсталация или от част от нея, ако се е уверил, че операторът е в състояние да следи и докладва емисиите, и във втора алинея, че едно разрешително за емисии на парникови газове може да е валидно за една или повече инсталации на една и съща площадка, експлоатирани от един и същ оператор. Освен това по силата на член 7 от посочената директива при необходимост този орган актуализира разрешителното с оглед на предоставената му от оператора информация за промените в съответната инсталация. От друга страна, член 3, буква е) от същата директива определя понятието „оператор“ като всяко лице, което експлоатира или контролира инсталация или, когато това е предвидено в националното законодателство, на което са делегирани решаващи икономически правомощия във връзка с техническото функциониране на инсталацията.

50 Както следва от тези разпоредби, при обстоятелства като разглежданите в главното производство, при които собственикът на производствено предприятие е прехвърлил на предприятие, специализирано в енергийния сектор, инсталация за комбинирано производство на енергия, която се намира на същия промишлен обект като посоченото предприятие, следва да се провери дали вследствие на това прехвърляне е преустановен контролът на собственика върху функционирането на тази инсталация за комбинирано производство на енергия, а оттам и върху емисиите на парникови газове от осъществяваната от нея дейност. Ако това е така, след прехвърлянето собственикът не може да се счита за оператор на инсталацията за комбинирано производство на енергия по смисъла на член 3, буква е) от Директива 2003/87.

51 В това отношение, както отбелязва генералният адвокат в точка 45 от заключението си, за да се идентифицира операторът на такава инсталация за комбинирано производство на енергия, следва да се вземат предвид клаузите на договора между прехвърлителя и приобретателя.

52 В случая и като се има предвид предоставената от запитващата юрисдикция информация, клаузите на договора между E.ON и Granarolo не позволяват да се заключи, че последното е запазило контрол върху функционирането на разглежданата в главното производство производство инсталация за комбинирано производство на енергия и следователно върху от емисиите на парникови газове от осъществяваната от нея дейност.

53 Всъщност, от една страна, както следва от текста на първия преюдициален въпрос, Granarolo е прехвърлило на E.ON собствеността върху инсталацията за комбинирано производство на енергия, като за тази цел му е прехвърлило по-специално всички документи, необходими за експлоатацията на тази инсталация и за осъществяването на нейната дейност.

54 От друга страна, съгласно договора за доставка на енергия между Granarolo и E.ON последното може да увеличи дейността на инсталацията за комбинирано производство на енергия и да доставя произведената електрическа енергия на публичната мрежа. То също така има свободата да намали количеството произведена енергия, при условие че, ако не бъдат доставени предвидените в договора минимални количества енергия, възстанови сума, равна на разликата между разходите за снабдяване с електроенергия на пазара и предвидените в договора цени. Подобен договорен компенсационен механизъм обаче не може да се приравни на делегиране в полза на Granarolo на решаващо икономическо правомощие във връзка с техническото функциониране на инсталацията за комбинирано производство на енергия по смисъла на член 3, буква е) in fine от Директива 2003/87.

55 Освен това следва да се констатира, че останалите договорни клаузи, на които се позовава запитващата юрисдикция, и по-специално тези относно продажната цена на енергията, правото на опция за обратно изкупуване в полза на Granarolo или необходимостта от даване на разрешение от последното за извършване на строителни работи по инсталацията за комбинирано производство на енергия, също не предоставят на Granarolo контрол върху функционирането на посочената инсталация, както се изисква от член 3, буква е) от Директивата, и следователно тези клаузи сами по себе си не му дават възможност да определя или контролира общо количество емисии на парникови газове от дейността на тази инсталация.

56 Така от съображенията, изложени в точки 52—55 от настоящото решение, следва, като обаче запитващата юрисдикция трябва да го провери, че във всеки случай Granarolo вече не е операторът на инсталацията за комбинирано производство на енергия по смисъла на член 3, буква е) от Директива 2003/87, така че има право разрешителното му за емисии на парникови газове да бъде актуализирано в съответствие с член 7 от тази директива.

57 Подобно актуализиране на това разрешително не може да доведе до заобикаляне на правилата на СТЕ.

58 Всъщност, на първо място, следва да се констатира, че актуализирането на разрешителното няма да доведе до нарушаване на правилото за сумиране, установено в точки 2 и 3 от приложение I към тази директива.

59 Всъщност, както се посочва в заглавието му, приложение I определя категориите дейности, за които се прилага посочената директива, както е предвидено в член 2, параграф 1 от нея. По-специално правилото за сумиране уточнява условията, при които следва да се прецени дали дейностите, осъществявани в рамките на инсталация, и по-специално дейността по изгаряне на горива, достигат праговете, посочени в приложение I, за да се вземе решение за включването на тази инсталация в СТЕ.

60 Както обаче бе констатирано в точка 48 от настоящото решение, топлоелектрическа централа и инсталация за комбинирано производство на енергия като разглежданите в главното производство са два отделни обекта, които не съставляват една и съща инсталация по смисъла на член 3, буква д) от Директива 2003/87.

61 Освен това е безспорно, че дори след прехвърлянето на E.ON на инсталацията за комбинирано производство на енергия, топлоелектрическата централа, с която е разполага производственото предприятие, продължава да попада в обхвата на СТЕ, като се има предвид, че общата ѝ номинална топлинна мощност надвишава прага от 20 MW, посочен в приложение I към тази директива.

62 Освен това следва да се отбележи, че правилото за сумиране се отнася до правилата за изчисляване на капацитета на дейностите, извършвани в рамките на дадена инсталация, а няма за цел, с оглед на припомнените в точка 49 от настоящото решение условия, да се

идентифицира операторът на тази инсталация. В случая, противно на това, което ответниците в главното производство изглежда поддържат, такова правило не може да доведе нито до определяне на Granarolo за оператор на разглежданата в главното производство инсталация за комбинирано производство на енергия, след като вече не може да се счита, че то разполага с контрол върху функционирането на тази инсталация и следователно вече не е в състояние да осигури мониторинг на емисиите на парникови газове от дейността на посочената инсталация, нито да лиши Granarolo от правото да иска актуализиране на разрешителното си за емисии на парникови газове.

63 На второ място, следва да се припомни, че принципът на забрана на измамата и на злоупотребата с право представлява общ принцип на правото на Съюза, който правните субекти са длъжни да спазват. Всъщност прилагането на правната уредба на Съюза не може да се разпростре така, че да обхване сделките, които се извършват с цел чрез измама или злоупотреба да се ползват предимства, предвидени в правото на Съюза (решение от 28 октомври 2020 г., Kreis Heinsberg, C-112/19, EU:C:2020:864, т. 46 и цитираната съдебна практика).

64 По-специално принципът на забрана на злоупотребите има за цел да забрани напълно изкуствените конструкции, които не отразяват икономическата действителност и са създадени единствено с цел получаване на недължимо предимство (вж. по аналогия решение от 18 юни 2020 г., KrakVet Marek Batko, C-276/18, EU:C:2020:485, т. 84 и цитираната съдебна практика).

65 Нищо обаче от преписката, с която разполага Съдът, не показва, че такива сделки, които представляват злоупотреба или измама, и по-специално наличието на напълно изкуствена конструкция, са налице в случая. По-специално нито един елемент от тази преписка не може да породи съмнения, че предприятието приобретател на разглежданата в главното производство инсталация за комбинирано производство на енергия действително осъществява самостоятелна икономическа дейност.

66 С оглед на изложените съображения на поставените въпроси следва да се отговори, че член 3, букви д) и е) във връзка с точки 2 и 3 от приложение I към Директива 2003/87 трябва да се тълкува в смисъл, че допуска актуализиране по смисъла на член 7 от тази директива на разрешителното за емисии на парникови газове на собственик на производствено предприятие, оборудвано с топлоелектрическа централа, чиято дейност попада в обхвата на приложение I, когато този собственик е прехвърлил инсталация за комбинирано производство на енергия, която се намира в един и същ промишлен обект с това предприятие и извършва дейност, чийто капацитет е под предвидения в посоченото приложение I праг, на предприятие, специализирано в сектора на енергетиката, и същевременно е сключил с това предприятие договор, който предвижда по-специално че произведената от тази инсталация енергия ще бъде доставяна на това предприятие, стига термичната централа и инсталацията за комбинирано производство на енергия да не съставляват една и съща инсталация по смисъла на член 3, буква д) от посочената директива, и при всички положения собственикът на това производствено предприятие вече да не е оператор на тази инсталация за комбинирано производство на енергия по смисъла на член 3, буква е) от същата тази директива.

По съдебните разноски

67 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (пети състав) реши:

Член 3, букви д) и е) от Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 13 октомври 2003 година за установяване на схема за търговия с квоти за емисии на парникови газове в рамките на Общността и за изменение на Директива 96/61/ЕО на Съвета, изменена с Директива 2009/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2009 г., във връзка с точки 2 и 3 от приложение I към Директивата, трябва да се тълкува в смисъл, че допуска актуализиране по смисъла на член 7 от тази директива на разрешителното за емисии на парникови газове на собственик на производствено предприятие, оборудвано с топлоелектрическа централа, чиято дейност попада в обхвата на приложение I, когато този собственик е прехвърлил инсталация за комбинирано производство на енергия, която се намира в един и същ промишлен обект с това предприятие и извършва дейност, чийто капацитет е под предвидения в посоченото приложение I праг, на предприятие, специализирано в сектора на енергетиката, и същевременно е сключил с това предприятие договор, който предвижда по-специално че произведената от тази инсталация енергия ще бъде доставяна на това предприятие, стига термичната централа и инсталацията за комбинирано производство на енергия да не съставляват една и съща инсталация по смисъла на член 3, буква д) от посочената директива, и при всички положения собственикът на това производствено предприятие вече да не е оператор на тази инсталация за комбинирано производство на енергия по смисъла на член 3, буква е) от същата тази директива.

Подписи